

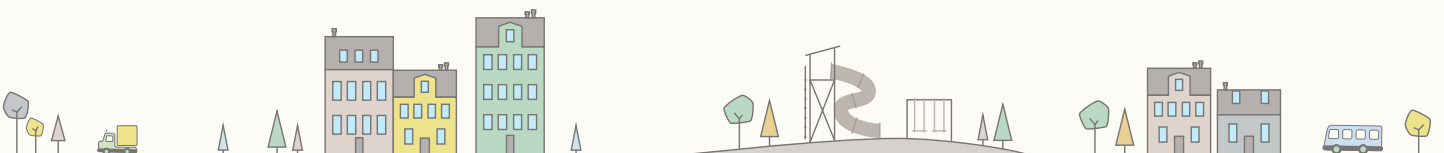
Socialstyrelsen

Strategisk ramme & Faglig retning

Koncept for omlægning til en tidligere forebyggende indsats for børn og unge i udsatte positioner.

Viden til gavn

Indhold

■ Forord	4
■ Hvorfor omlægge indsatsen for børn og unge i udsatte positioner?	5
■ Målet for omlægningen	6
Målgruppen – børn og unge i socialt udsatte positioner	7
Tidlig opsporing og identificering af behov for støtte	8
■ Det forebyggende mindset	9
Hverdagslivsperspektivet	10
Ressourceorienteret og inddragende tilgang	11
Samarbejde på tværs af fagområder – en helhedsorienteret og koordineret indsats	11
Indsatstrappen – rettidig, relevant og systematisk indsats	13
Strategisk og organisatorisk	15
■ Hvad skal der til?	15
Myndighedsområdet	16
Udfører og tilbudsviften	19
Almenområdet	21
Civilsamfundet som aktør	23
■ Viden vi bygger på	25

Forord

Strategisk ramme & Faglig retning – omlægning til en tidligere forebyggende indsats er en konceptuel beskrivelse af centrale elementer, der indgår i en kommunal omlægning til en tidligere forebyggende indsats for børn og unge i udsatte positioner.

Konceptbeskrivelsen er udviklet gennem et treårigt partnerskab (2015–2017) mellem Socialstyrelsen og tre kommuner: Haderslev, Herning og Hvidovre kommuner. Partnerskabet havde til formål at videreudvikle indsatsen for børn og unge i socialt udsatte positioner eller i risiko herfor til at være tidligere forebyggende og mere effektiv. Side-løbende blev et netværk af referencekommuner inddraget i udviklingsarbejdet.

Formålet med at udarbejde nærværende konceptbeskrivelse var i sin tid at skitsere det konceptuelle afsæt for udviklingsarbejdet i partnerskabskommunerne. Produktet er kvalificeret løbende i partnerskabet og med input fra formandskommunerne i referencenetværket samt inspireret af forskning og viden på området. Dette med henblik på at opnå et slutprodukt, der beskriver essensen af elementerne i omlægningsprocessen. Samtidig kan

konceptbeskrivelsen være anvendelig for øvrige danske kommuner, der er med på "bølgen" i retning mod en tidligere forebyggende indsats for børn og unge i udsatte positioner.

Der skal lyde en stor tak til alle involverede i partnerskabet. Alle parter har med stort engagement bidraget til et givtigt samarbejde med gode resultater. Vi håber, at de erfaringer og den viden, som er blevet skabt gennem et vellykket partnerskab, kan komme mange børn og unge i udsatte positioner til gavn.

Hvorfor omlægge indsatsen for børn og unge i udsatte positioner?

En tidligere forebyggende indsats for børn og unge i udsatte positioner giver mening både menneskeligt, fagligt og økonomisk. Forskning på området peger på, at det kan betale sig at investere i bedre forebyggelse, da en tidlig indsats for børn og unge i udsatte positioner kan forebygge, at problemer vokser sig større, samt at der i et længere perspektiv opstår negative følgevirkninger¹. Ud over resultater fra forskning findes der en bred viden fra praksis. Det samlede vidensgrundlag er beskrevet i dokumentets sidste afsnit.

Men hvad skal der til for at omlægge indsatsen, så den bliver tidligere forebyggende og mere effektiv? En række undersøgelser viser, at der især er inspiration at hente i Sverige, som bl.a. har færre lange institutionsanbringelser og flere indsatser tæt på barnets hverdagsliv, end det er tilfældet i Danmark². Casestudier af området i en udvalgt svensk kommune peger på, at årsagen bl.a. skal findes i en mere systematisk forebyggende tilgang til sagsforløbet på tværs af myndighed, udfører og almenområdet.

Den svenske tilgang på området understøttes af Socialstyrelsens erfaringer fra samarbejdet med flere af landets kommuner, i såvel partnerskabs- og referencekommuner som i Task Force regi. Socialstyrelsens Task Force på børneområdet peger endvidere på, at der er behov for at styrke sammenhængen mellem indsatserne i myndighedsregi og på almenområdet for at kunne sætte tidligere og mere helhedsorienteret ind.

Forskningen på området og de mange erfaringer har tilsammen klargjort vigtigheden af at benytte en tidligere forebyggende og mere effektiv tilgang i kommuners arbejde med børn og unge i udsatte positioner. Desuden tilskriver viden og erfaringer, at muligheden for at kvalificere og benytte denne tilgang kræver både et fælles strategisk fokus samt en organisatorisk og helhedsorienteret omlægning på tværs af myndighed, udfører og almenområdet.

¹ Heckman, 2012: The Case for Investing in Disadvantaged Young Children. European Expert Network on Economics of Education.

² Undersøgelser fra VIVE (tidligere KREVI): Tilbud og udgifter til udsatte børn og unge: Danmark i forhold til Sverige og Norge i 2002-2008 (2010). Den svenske model. Et første nærbillede af den svenske praksis på området for udsatte børn og unge (2011). Tæt på en svensk kommune: Inspiration fra Borås Kommunes praksis på området for udsatte børn og unge (2012)

Målet for omlægningen

Den overordnede ambition med en omlægning til en tidligere forebyggende indsats er at skabe en endnu bedre fælles indsats for børn og unge i udsatte positioner samt deres familier. Dette med henblik på, at flere børn og unge oplever gode opvækstbetingelser, der indebærer den trivsel, sundhed og læring, der skal til for at klare sig godt ind i voksenlivet.

Det kræver, at medarbejdere i kommunen sætter tidligere ind og arbejder forebyggende, samt at indsatserne er koordineret på tværs, rummer kvalitet og skaber progression.

Omlægningen af indsatsen skal resultere sig i følgende delmål:

1. Flere børn og unge i udsatte positioner opspores på et tidligt tidspunkt i problemudviklingen.
2. Flere børn og unge i udsatte positioner modtager virksom indsats tidligere i problemudviklingen.

3. Flere indsatser for børn og unge i udsatte positioner har fokus på at styrke ressourcer og mestringsevne hos familie og netværk.
4. Flere børn og unge i udsatte positioner får mulighed for et almindeligt hverdagsliv.
5. Styrket fokus på forebyggelse af anbringelser uden for hjemmet.
6. Ændret anbringelsesmønster i retning mod højere andel af anbringelser i plejefamilier med nødvendig støtte samt fokus på korterevarende forløb med målrettet og behandlende sigte ved anbringelse på institutioner og opholdssteder.
7. Flere børn og unge i udsatte positioner støttes i skolegang/uddannelse og sikres læring og dannelse.

Det er erfaringen, at det understøtter omlægningsprocessen, hvis der løbende evalueres på igangsatte aktiviteter, og kommunen følger målopfyldelsen gennem en række indikatorer³.

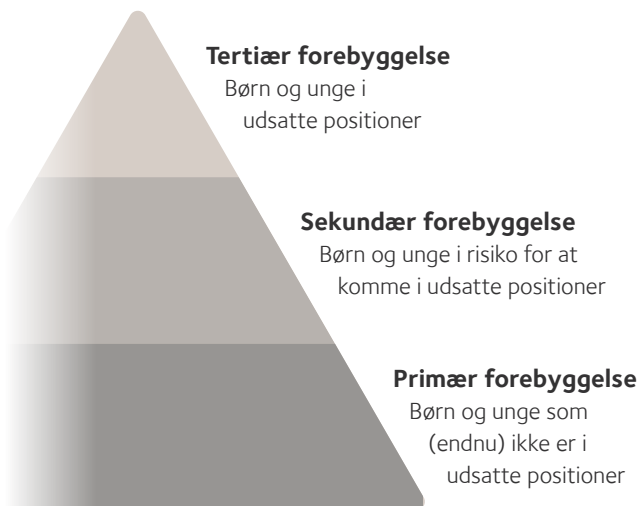
³ I partnerskabsprojektet er udviklet et nøgletalskatalog med centrale nøgletal, der gør det muligt at følge resultaterne af omlægningen. Læs mere om nøgletalskataloget her: <https://socialstyrelsen.dk/projekter-og-initiativer/born/partnerskabskommuner/mod-en-tidligere-forebyggende-indsats/viden/nogletal>

Målgruppen – børn og unge i socialt udsatte positioner

Målgruppen for omlægningen er børn og unge i socialt udsatte positioner eller i risiko for at komme det. Med det forebyggende sigte vil det både betyde børn og unge, der har behov for særlig støtte samt børn og unge i risiko for at udvikle behov for særlig støtte samt deres familie og netværk.

Målgruppen kan illustreres ved hjælp af forebyggelsestrekanten *figur 1*, som er bygget op om forebyggelsesbegrebet, der defineres i *skema 1*.

Figur 1. Forebyggelsestrekanten

Tertiær forebyggelse

Illustreret via det spidse felt i toppen af forebyggelsestrekanten målrettes det *tertiære* forebyggende arbejde de børn og unge, der har et identificeret behov for en særlig støtte. De har ofte en sag i det sociale system og modtager foranstaltning. Her indebærer det forebyggende arbejde at understøtte en positiv udvikling mod et almindeligt hverdagsliv og velfungerende barne/ungeliv for at forebygge en negativ spiral ved en situation, der eskalerer.

Sekundær forebyggelse

Illustreret via det midterste felt i trekanten målrettes det *sekundære* forebyggende arbejde de børn og unge, som for det meste ikke er kendte i det sociale system, men som er i risiko. Det er børn og unge, der har behov for hjælp og støtte med henblik på at forebygge, at f.eks. et foranstaltningsforløb bliver nødvendig.

Primær forebyggelse

Det sidste felt i trekanten illustrerer de børn og unge, som ikke er i risiko og formentlig ikke vil komme det. For disse er *primær* forebyggelse i de kollektive tilbud derfor tilstrækkelige.

Skema 1. Definition af forebyggelsesbegrebet⁴

Forebyggelsesbegrebet	
Primær	Forebyggelse, der har til formål at hindre sociale problemer i at opstå
Sekundær	Forebyggelse, der har til formål at opspore og begrænse sociale problemer og risikofaktorer tidligst muligt.
Tertiær	Forebyggelse, der har til formål at begrænse tilbagefald samt forhindre udvikling og forværring af sociale problemer

4 www.socialebregreber.dk

Tidlig opsporing og identificering af behov for støtte

Det forebyggende arbejde målrettes derfor både de børn og unge, der har et identificeret behov for særlig støtte og derfor allerede er "kendte" i det sociale system, samt de børn og unge, hvor et behov eller risiko for behov for særlig støtte endnu ikke er identificeret.

Opsporing af et barns eller en ungs behov for støtte kan skyldes

- bekymring for barnet eller den unge grundet det omgivende miljø (den position), som barnet eller den unge er i, eller er i risiko for at komme i
- bekymring fordi barnet eller den unge mistrives

I det opsporende arbejde er der derfor behov for både at have blik for trivslen i det daglige og for barnets eller den unges omgivende miljø, såsom familiesituation, omgangskreds osv.

I *skema 2* er målgruppen markeret med "X" i relation til trivsel/mistrivsel og barnets/den unges position – jo mørkere farve, jo større grund til bekymring.

I det forebyggende arbejde er alle børn og unge inkluderet i målgruppen lige vigtige uanset bekymringsgraden. F.eks. er en forebyggende indsats, der har til formål at forhindre, at et barn/ung i en udsat position eller potentielt udsat position begynder at mistrives, lige så vigtig som at forebygge forværring af situationen for et barn/ung, som mistrives i en udsat position.

Skema 2. Målgruppen markeret i relation til position og trivsel.

	Trivsel	Mistrivsel
Ikke udsat position		X
Potentielt udsat position	X	X
Udsat position	X	X

Det forebyggende mindset

Hvis kommuner skal lykkes med en omlægning af indsatsen for børn og unge i udsatte positioner til at være tidligere forebyggende og mere effektiv, indebærer det implementering af en fælles tilgang og tankegang på tværs af faggrupper, omtalt som det forebyggende mindset.

” Det forebyggende mindset sætter en fælles strategisk ramme og faglig retning for omlægning af indsatsen for børn og unge i udsatte positioner.

Grundlæggende handler det forebyggende mindset om at sætte tidligere ind med kvalificerede indsatser, der understøtter barnets eller den unges udvikling og tilknytning til hverdagslivet. Dette altid på baggrund af en individuel vurdering af barnets/den unges og familiens behov med udgangspunkt i deres ressourcer og mestringsevne.

Ambitionen om en tidligere forebyggende og mere effektiv indsats er dermed først og fremmest en fælles praksis, der er karakteriseret ved at sætte

tidligere ind med den rette indsats. Det kræver tæt samspil mellem almenområdet, myndighed og udfører om både tidlig og systematisk opsporing, specialiserede indsatser, der understøtter tilknytningen til hverdagslivet samt hyppig opfølgning på iværksatte indsatser og tæt kontakt med barn/ung og familie.

Den forebyggende praksis rummer derfor både:

- forebyggelse af mistrivsel og udsathed for barn/ung og familie
- forebyggelse af at problemudvikling eskaleres
- forebyggelse af at der opstår langsigtede negative følgevirkninger ind i voksenlivet

For at en forebyggende indsats virker, skal den være af høj kvalitet og meningsfuld for både barn/ung, familie og øvrige involverede. Det kræver tæt og systematisk involvering af alle parter med henblik på en helhedsorienteret og koordineret indsats.

Kerneelementerne i det forebyggende mindset vil blive yderligere udfoldet i de følgende afsnit.

Hverdagslivsperspektivet

Som en vigtig del af omlægningen til en tidligere forebyggende indsats med det forebyggende mindset som grundtanke er hverdagslivsperspektivet.

Hverdagslivsperspektivet fremgår klart af formålsbestemmelsen i lovgivningen, jf. Servicelovens § 46, stk. 1, som tilsiger, at et formål med særlig støtte til barnet er, at sikre kontinuitet i opvæksten herunder stabile voksenrelationer. Det betyder, at hverdagslivsperspektivet skal være et gennemgående fokus med henblik på at styrke barnet eller den unges trivsel, mestringssevne og relationer i hverdagen. Herunder i det nære miljø med betydningsfulde voksne i familie og netværk, i skolen/dagtilbud, i omgangen med jævnaldrende og i det sociale fællesskab omkring fritidsaktiviteter. Samtidig fordrer hverdagslivsperspektivet, at medarbejdere som en del af den tværfaglige indsats sætter aktivt ind i forhold til at aktivere ressourcer i barnets hverdagsmiljø. Det kan f.eks. være gennem et samarbejde med fodboldtræneren i den lokale fodboldklub omkring særlige behov hos en ung, som bor på en døgninstitution og gerne vil gå til fodbold sammen med sine venner.

Både i opsporingen, i de tidlige forebyggende tiltag på almenområdet, under sagsbehandlingen og i de løbende indsatser og foranstaltninger, kan ressourcpersoner i barnets miljø bidrage til udvikling af gode løsninger. Barnets eller den unges hverdagsliv bliver omdrejningspunktet for tilrettelæggelsen af indsatsen, og inddragelse af barn/ung og familie er derfor afgørende i processen med at udvikle og tilpasse de gode løsninger. F.eks. kan det være et mål for en familie sammen at deltage i arrangementer på skolen. I den forbindelse har medarbejdere på skolen mulighed for at understøtte, at familien når sit mål ved at være inddraget i indsatsen.

I det løbende arbejde med at styrke og udbygge relationerne i hverdagslivet er det nødvendigt, at barnet eller den unge oplever kontinuitet, tryghed og tillid i relationen til de professionelle og andre relevante voksne, der er involveret i drøftelser og løsninger – herunder f.eks. familie og netværk/venner, sundhedsplejersken, skolelæreren, sagsbehandleren, pædagogen, plejeforældrene m.m.. Det tætte samarbejde skal understøtte, at forskellige indsatser koordineres, så barnet eller den unge oplever sammenhæng i forløbet og med deres hverdagsliv.

I arbejdet med at bringe barn/ung og familie tættere på et almindeligt hverdagsliv er det imidlertid afgørende, at det aldrig sker på bekostning af kvalitet og kontinuitet i indsatsen for det enkelte barn eller ung, således at et barn, der fx har brug for at blive anbragt uden for hjemmet, også bliver dette. Indsatsen skal til enhver tid matche problemudvikling i barnets eller unges position samt behov og ressourcer for at styrke barnets eller den unges egen mestring af hverdagslivet.

Ressourceorienteret og inddragende tilgang

En ressourceorienteret og inddragende tilgang har fokus på barnets/den unges og familiens ressourcer, mestringsevne og perspektiver med det formål at se muligheder frem for begrænsninger. I omlægningsperspektivet er en ressourceorienteret tilgang i mødet med barnet/den unge, familie og netværk en vigtig del af det forebyggende mindset.

Et fokus på ressourcer og udviklingspotentiale hos barnet/den unge, samt på ressourcepersoner i det nære miljø, kan som nævnt i relation til hverdagslivsperspektivet styrke barnets trivsel og mestringsevne samt udbygge relationer i hverdagslivet.

Barn/ung, familien og netværket skal altid involveres i tilrettelæggelsen af indsatsen og forløbet. Det gælder både i sagsbehandlingen og tilrettelæggelsen af indsatser

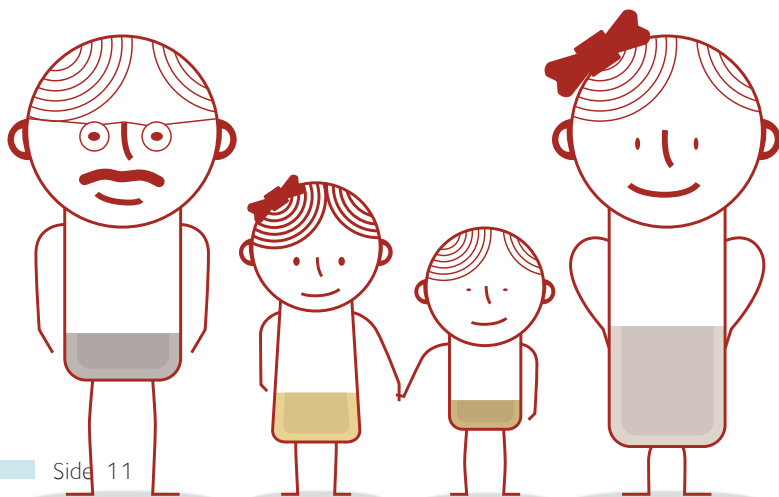
på almenområdet. Inddragelsen er med til at tydeliggøre barnets/den unges og familiens perspektiv, bidrage til motivation samt skabe ejerskab for forløbet. Dermed understøtter inddragelse et bedre forløb og bedre løsninger for barnet/den unge. Samtidig med at det giver mulighed for at bruge netværket omkring barnet/den unge aktivt som en del af løsningen.

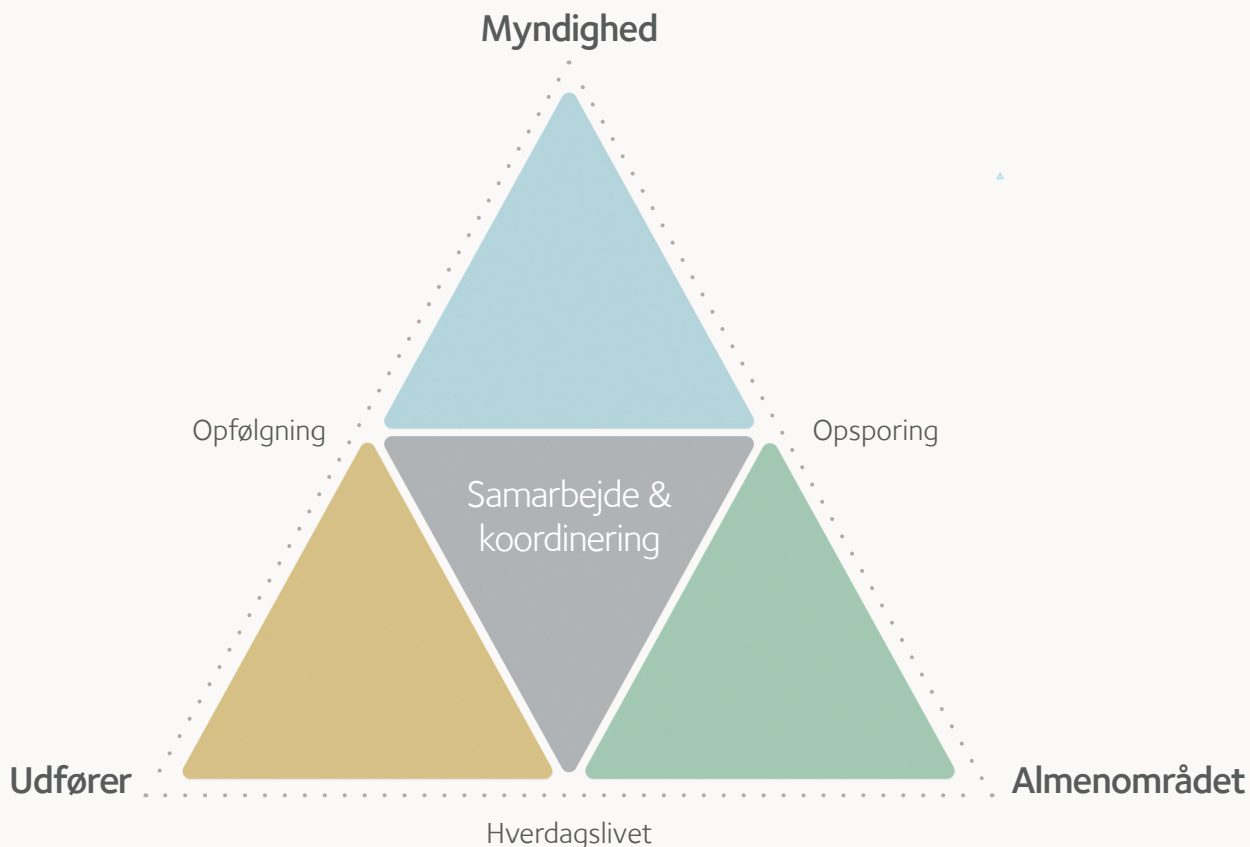
ICS, Signs of Safety og Netværksinddragende metoder er eksempler på konkrete faglige metoder, der understøtter en ressourceorienteret tilgang. Inddragelse af barn/ung, familie og netværk kan desuden f.eks. ske gennem anvendelse af familierådslagning, netværksmøder, anvendelse af genogrammer i sagsbehandlingen, netværkskort og dialogbaserede overgangsmøder ved rådgiverskift mm.

Det forebyggende mindset fordrer dog også, at der i det ressourceorienterede arbejde med barn/ung, familie og netværk også er blik for potentielle risici, som kan forebygges. Derfor skal der i forløbet kontinuerligt være fokus på barnets/den unges udvikling og trivsel samt følges op på, at indsatser og løsninger er virksomme.

Samarbejde på tværs af fagområder – en helhedsorienteret og koordineret indsats

Et styrket samarbejde på tværs af fagområder er centralt i omlægningen til en tidligere forebyggende indsats bl.a. i forbindelse med tidlig opsporing, hyppig opfølgning og understøttelse af hverdagslivet i indsatser. En god forebyggende indsats kræver et helhedsorienteret syn på barnets eller den unges situation og dermed ofte flere faggruppers involvering og koordinering med udgangspunkt i en fælles faglig tilgang.

Figur 2. Tværfagligt samarbejde og koordinering

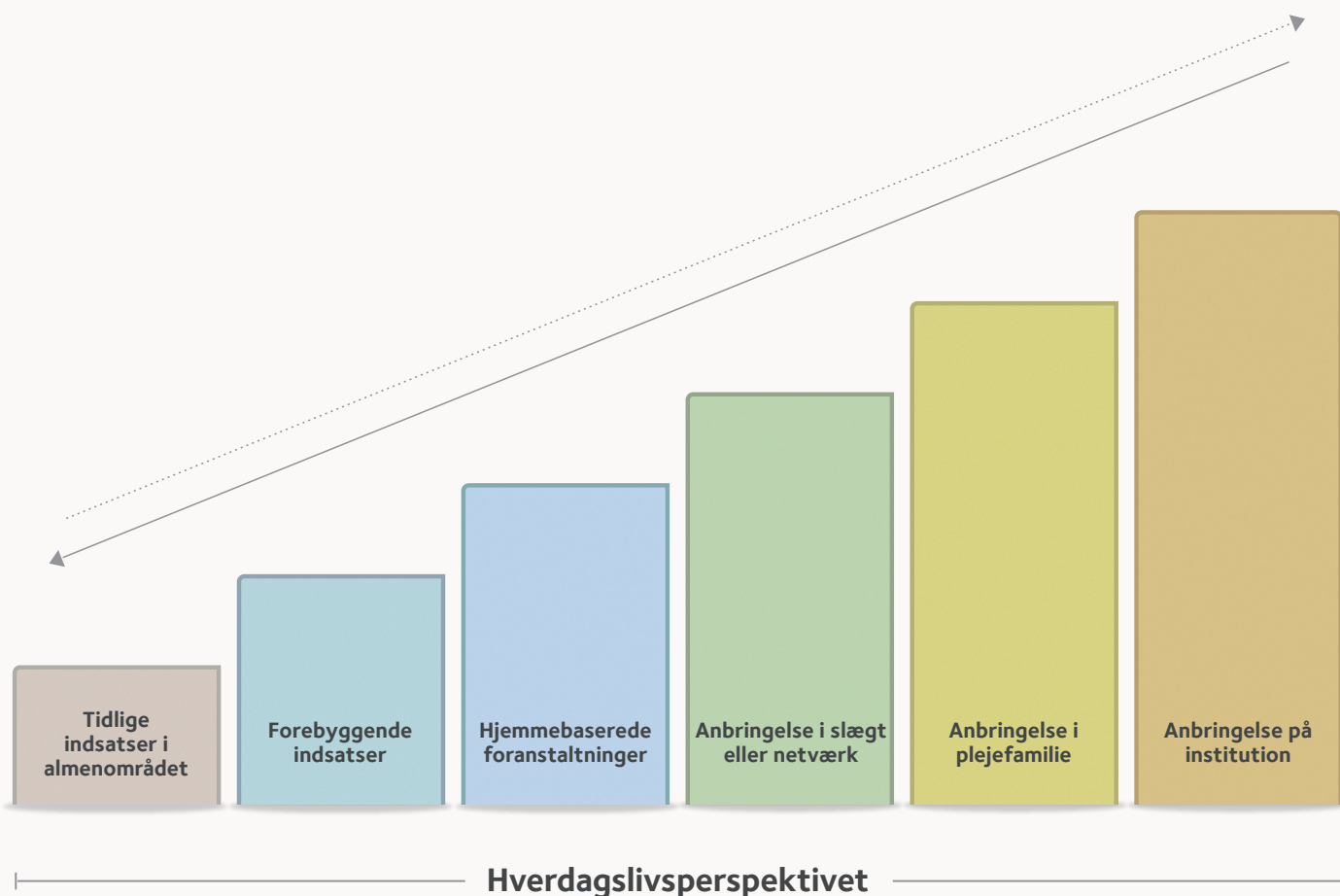
At styrke det tværfaglige samarbejde indebærer systematik for regelmæssig sparring og dialog med et fælles sprog omkring udsathed og forebyggelse samt indsigt i praksis på tværs af de forskellige faggrupper og forvaltninger. Øget adgang til sparring for medarbejdere med andre relevante fagpersoner understøtter koordinering af viden om barnet og familien og dermed også koordinering af indsatser på tværs. Et tæt samarbejde med anvendelse af tværgående redskaber mellem fagpersoner på henholdsvis det specialiserede og det almene område er den bedste forudsætning for at sikre, at medarbejdere tidligt i forløbet iværksætter den nødvendige indsats.

Det tætte tværfaglige samarbejde er tillige vigtigt i forhold til at foretage en helhedsorienteret vurdering af barnets og familiens behov og ressourcer for at kvalificere matchet til den rette indsats med de rette faglige kompetencer. En systematisk

tværfaglig belysning ved inddragelse af relevante faggrupper er derfor vigtig både i forbindelse med iværksættelse af tidlige forebyggende indsatser, børnefaglige undersøgelser og kontinuerligt gennem forløb.

Gode mødestrukturer, fælles faglige retningslinjer og aftalte arbejdsgange kan understøtte det tværfaglige samarbejde. Eksempelvis ved at fagpersoner på almenområdet har let adgang og mulighed for relevant faglig sparring både generelt og i enkeltsager ved bekymring for et barn eller ung.

Ovenstående figur illustrerer omlægningens "tre ben" (myndighed, udfører og almenområdet) samt de centrale temaer for det tværfaglige samarbejde (opsporing, opfølgning, hverdagsliv) og koordineringen herimellem med det forebyggende mindset som rammen for arbejdet.

Figur 3. Indsatstrappen⁵

Indsatstrappen – rettidig, relevant og systematisk indsats

Som en del af det forebyggende mindset indgår, at udsatte børn, unge og deres familier får den rette indsats på rette tid. Igen med henblik på at barnet og familien bringes tættere på trivsel i et almindeligt hverdagsliv, og støtten derfor gradvist kan nedjusteres.

Den grafiske illustration af *Indsatstrappen* (figur 3) skitserer forskellige "trin", hvorpå en forebyggende indsats kan iværksættes. Figuren indeholder de forskellige indsatstrin fra helt tidlige indsats på almenområdet til de mest indgribende foranstaltninger. Jo længere op på trappen, man bevæger sig, jo mere indgribende er indsatsen.

Indsatstrappens trin illustrerer dermed også graden af indgriben i barnets/den unges og familiens hverdag og dermed graden af indgriben i forhold til at opretholde et almindeligt hverdagsliv. Der skal altid sættes ind med en indsats på det trin, der matcher behovet hos barnet og familien, ligesom der kontinuerligt skal holdes fokus på at opretholde eller bringe barnet så tæt på et almindeligt hverdagsliv som muligt. Dette kan betyde en bevægelse ned ad trappen, men kan også opnås ved at kombinere og koordinere indsatser på tværs af trappen, som understøtter hverdagslivet for barnet/den unge på alle trappens trin. F.eks. kan en ung være anbragt i en plejefamilie og samtidig gå på efterskole, eller et barn kan være anbragt i netværk med tilknytning til et børnerådgivningsforløb. Det kan f.eks. også være forældre, som deltager i et PREP-kursus og sideløbende får specialiserede indsatser i hjemmet.

⁵ Indsatstrappen, som den er præsenteret her, er inspireret af Borås Kommune, KREVI: Tæt på en svensk kommune: Inspiration fra Borås Kommunes praksis på området for udsatte børn og unge (2012) og videreudviklet igennem Partnerskabsprojektet (2015–2017)

Ved anvendelse af Indsatstrappen som arbejdsredskab gælder følgende:

1. Indsatser skal anvendes tidligt og rettidigt, så det enkelte barn/ung i videst muligt omfang opretholder eller bringes tættere på et almindeligt hverdagsliv
2. Der skal sættes ind med indsats på det trappetrin, der matcher behov og ressourcer hos barn/unge og familie – den rette indsats på rette tidspunkt ud fra en helhedsorienteret og individuel vurdering
3. Barn/ung og familie skal altid inddrages ved tilrettelæggelse af forløb eller ved ændringer i indsatser
4. Kvaliteten af indsatser skal understøtte, at det enkelte barn/ung på sigt kan mestre eget liv ved at sikre trivsel såvel som udvikling, sundhed og læring
5. En indsats på et lavere trappetrin betyder ikke nødvendigvis en mindre omkostningsfuld indsats

Hvad skal der til?

De konkrete initiativer, der iværksættes i en omlægningsproces, skal tilpasses den kommunale kontekst og de lokale behov, men retningen for arbejdet er den samme – en tidligere forebyggende praksis på området for børn, unge og familier i udsatte positioner.

Strategisk og organisatorisk

For at kunne lykkes med en omlægning er det vigtigt, at kommunen på tværs af myndighed, udfører og almenområdet har et fælles strategiske sigte og blik for, at den organisatoriske ramme har betydning for den samlede udvikling af praksis på området. I den sammenhæng er det væsentligt med en central forankring og opfølgning. Dette indebærer blandt andet følgende:

Politisk bevågenhed

Omlægningen til en tidligere forebyggende indsats fordrer politisk lederskab og politisk opmærksomhed på tværs af de berørte politiske fagudvalg. I en omlægningsproces kan det være nødvendigt at foretage en tværgående økonomisk prioritering, der giver mulighed for at afsætte de rette ressourcer til udviklingsarbejdet.

Sammenhængende styringskæde

Kommunens politiske og administrative ledelse skaber rammer og retning for udviklingen gennem deres styringsgrundlag, f.eks. i politikker, strategier, serviceniveauer, faglige retningslinjer mv. Med styringsgrundlaget skal kursen for indsatsen sættes, og det er derfor væsentligt, at det understøtter ønsket om en tidligere forebyggende indsats for børn og unge i udsatte positioner. Denne "røde tråd" skal skabe sammenhæng fra strategi til organisering, konkrete arbejdsgange og den faglige udvikling samt til ledelse og opfølgning på området.

Faglig ledelse og ejerskab til retningen – hele vejen rundt

Forudsætningen for, at hele kommunen understøtter en tidligere forebyggende indsats for børn og unge i udsatte positioner, er, at der på tværs af relevante fagområder er ejerskab til omlægningen. Derfor er det vigtigt, at ledelsen går forrest i forandringsprocessen og sikrer både faglig ledelse af høj kvalitet, medarbejderinddragelse samt ressourcemæssig prioritering.

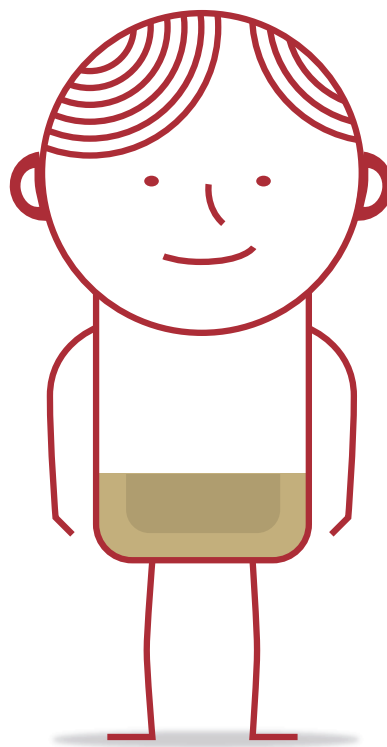
Incitamentsstrukturer på tværs

Hvert kommunalt sektorområde har selvstændige målsætninger og budgetter, som understøtter målene i styringsgrundlaget. I den tværfaglige indsats for målgruppen af udsatte børn og unge er det afgørende, at der på tværs af sektorer – og omsat til praktikerniveau – er incitament til indsatsen, som afspejler sig i målene. F.eks. er sundhed og trivsel hos børn og unge vigtig for deres læring i skolen. Her er det også vigtigt at have for øje, at målene på tværs af sektorer og fagområder understøtter hinanden og skaber oplevelsen af sammenhæng for børn, unge og familier.

Gennemsigtighed og opfølgning på mål og resultater

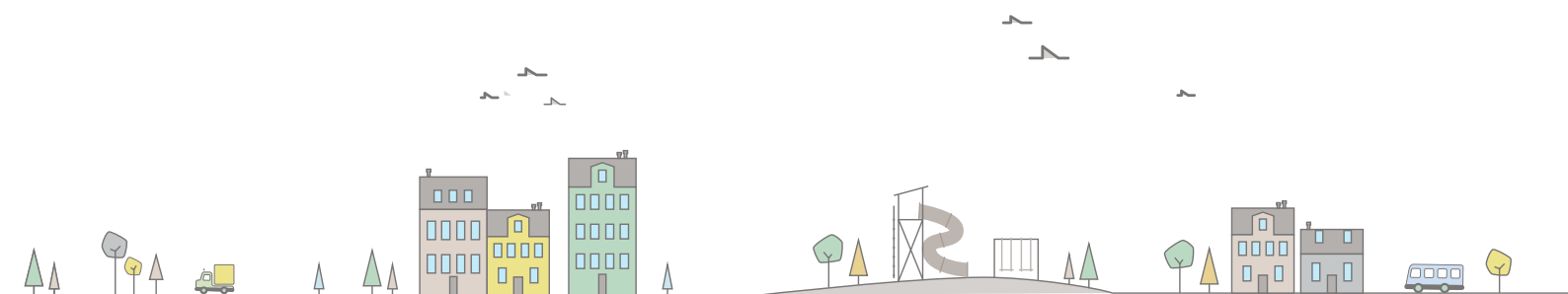
For at kunne styre tværfagligt og proaktivt mod målsætningen om en tidligere forebyggende indsats er det væsentligt, at der er et tilstrækkeligt og gennemsigtigt styringsgrundlag. Det gælder både ift. udvikling og flow i aktiviteter og indsatser samt i udviklingen for den fælles målgruppe.

Med fokus på fremdrift og evnen til at justere omlægningsarbejdet løbende er det vigtigt at have fokus på at sikre en tæt opfølgning på mål og resultater både kvantitativt og kvalitativt. Det kan f.eks. gøres ved at følge udvalgte nøgletal såsom antal anbragte børn og unge, antal opfølgninger og antal sager pr. socialrådgiver samt andre evalueringsaktiviteter. Systematikken for dette kan beskrives i en fælles monitorerings- og evalueringsplan.

Myndighedsområdet

I arbejdet med at omstille indsatsen til at være tidligere forebyggende og mere effektiv er myndighedsområdet en af de centrale aktører. En forebyggende praksis for socialrådgivere på myndighedsområdet handler blandt andet om at sætte tidligt ind i problemudviklingen og om at tænke forebyggelse ind i alle led af sagsbehandlingen. Viden og erfaringer på området peger på, at følgende elementer er essentielle på myndighedsområdet i omstillingen til en styrket forebyggende praksis:

Tidlig indgang i sager og potentielle sager

Myndighedsområdet skal tidligere og mere systematisk ind, når der er tegn på eller risiko for mistrivsel hos et barn. Dette skal ske ved et tæt samspil med aktørerne på almenområdet. En vigtig forudsætning, for at myndighed kan komme tidligt ind i sagerne, er, at der på tværs af aktørerne i myndighed og på almenområdet skabes en fælles faglig forståelse af, hvornår der er en bekymring for et barn, og hvordan man skal undersøge, hvilke behov barnet har. Et tæt samarbejde om bekymringer mellem fagpersoner på henholdsvis det specialiserede og det almene område er det bedste udgangspunkt for at sikre, at der bliver taget hånd om problemerne tidligt i forløbet. Derfor er det vigtigt at have fokus på kompetencerne omkring den tidlige opsporing, og at medarbejdere fra myndighedsområdet er tilgængelige, så der er mulighed for faglig sparring med aktører på almenområdet.

Systematik, tæt kontakt og hyppig opfølgning

Systematik i sagsbehandlingen sikrer, at alle sager følges tæt, så der kan tages fat om problemer, før de eskalerer. Dermed er det muligt for socialrådgiveren struktureret at arbejde forebyggende og være på forkant, fremfor at det er problemniveauet i sagerne, der er styrende for arbejdsgangen. Socialrådgiveren skal følge barn/ung og familie tæt for at understøtte progression og løbende kunne tilpasse indsatsen i takt med barnets udvikling. Dette kræver hyppig opfølgning i alle sager og en tæt kontakt til barn og familie. Bl.a. i kraft af den tætte kontakt vil socialrådgiveren få en anden og mere involverende rolle i sit arbejde med at rådgive børn, unge og familier på det socialfaglige område.

En række rammebetingelser har væsentlig indflydelse på socialrådgiverens mulighed for at arbejde mere forebyggende og effektivt:

- Et passende sagstal⁶ og sagstyngde muliggør hyppig opfølgning i alle sager, tæt kontakt med barn og familie samt tilgængelighed for faglig sparring og samarbejde med andre fagpersoner.
- Kortere vej fra bekymring til handling og fokus på hvordan bevillingskompetencen understøtter arbejdet ud fra det forebyggende mindset.
- Klare sagsgange der giver mulighed for hurtig justering og dermed hurtig reaktion på udviklingen af barnets eller den unges behov.
- Kadencer og procedurer for opfølgning med retningslinjer, som tydeliggør, hvornår og hvordan hyppig opfølgning foretages.

Vidensbaserede valg af indsatser og fleksible løsninger

Et vidensbaseret valg af indsats afspejler sig i

- Aktuelt bedste viden om en foreliggende problematik
- En systematisk løbende opsamling af viden om, hvordan den iværksatte indsats virker i forhold til hensigten

Med fokus på at sikre rette match mellem barn/ung og indsats, skal løsninger og kompetencer endvidere tænkes på tværs af Indsatstrappen, så der kan skabes fleksible løsninger ved kombination af kompetencer og indsatser. Eksempelvis koordinerede og understøttende indsatser mellem sundhedsplejen, familiebehandling og PPR for en familie med både sundhedsmæssige og sociale udfordringer.

⁶ I Partnerskabsprojektet har kommunerne stilet mod en forventningsramme på 25 sager pr. socialrådgiver i snit.

Det rette match

Det er centralt, at der sættes ind med den rette indsats til barn/ung og familie fra begyndelsen. At foretage det rette match mellem barn og indsats forudsætter, at det bygger på viden om barnets behov samt et tæt samarbejde med udføreområdet med henblik på at finde frem til de nødvendige kompetencer og rette indsats. Når matchet er fundet på baggrund af en individuel vurdering med inddragelse af barn og familie ift. at sætte egne mål, er det vigtigt at kunne sætte hurtigt i gang, så problemer ikke eskalerer yderligere. Det er desuden vigtigt allerede fra starten at planlægge opfølgning i handleplanen med henblik på en evt. justering af en given indsats for at have for øje, hvad det videre forløb herefter kan være. Dette for at sikre et kontinuerligt fokus på progression i barnets eller den unges udvikling og på, at barnet eller den unge bringes så tæt på et almindeligt hverdagsliv som muligt.

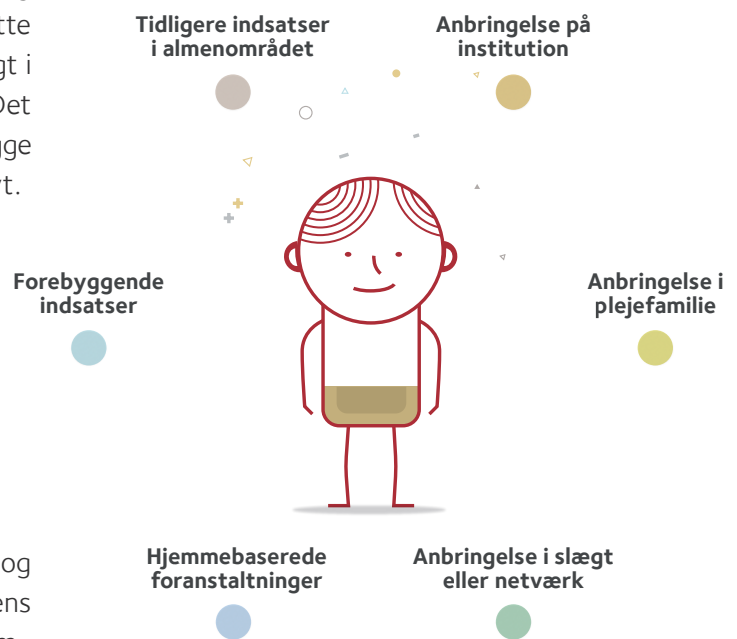
Tværfaglig belysning

For at styrke matchingen til den rette indsats og understøtte, at barnets/den unges og familiens forskellige behov håndteres med de rette kompetencer, er det vigtigt, at der sker en tværfaglig belysning ved inddragelse af relevante faglige kompetencer. Der er derfor behov for at samarbejde på tværs og systematisk inddrage viden fra udfører og almenområdet. Det kan f.eks. ske ved tværfaglige og inddragende netværksmøder, hvor det sikres, at alle fagpersoner kender til hinandens indsatser, så indsatserne bliver parallelle og fremmer barnets/den unges og familiens udvikling ved at understøtte hinanden.

Tæt faglig ledelse og faglig sparring

Erfaringer viser, at omlægningen og den nye måde at arbejde på medfører et øget behov for faglig sparring fra den faglige ledelse.

Nærværende og indsigtfuld faglig ledelse er afgørende for, at der arbejdes systematisk med kerneopgaven efter faglige retningslinjer. De faglige retningslinjer omsætter det forebyggende mindset i praksis samt sikrer, at lovgivning og andre kvalitetskrav efterleves. Faglige ledere er forandringsagenter og skal derfor kende mindsettet og indsatsstrappetænkningen indgående.

Udfører og tilbudsviften

Et væsentligt element i omlægningen er, at der i kommunen kan sættes ind med den rette indsats på det rette tidspunkt for barn/ung og familie. Dette forudsætter en bred og kompetent vifte af indsatser⁷ og kompetencer, der understøtter hverdagslivets rammer og progression ift. barnets/den unges udvikling samt sikrer mulighed for løbende tilpasning af indsatsen.

Udvikling af tidlige og forebyggende indsatser

Ambitionen om i stigende grad at opspore tidlige og iværksætte forebyggende indsatser forudsætter,

⁷ I afsnittet anvendes indsatser som et samlet begreb for tidlige forebyggende indsatser, § 11 stk. 3 indsatser og foranstaltninger efter Servicelovens § 52. De steder hvor det er relevant at skelne, er de begge skrevet ind i teksten.

at den kommunale tilbudsvifte⁸ er dækkende på alle trin af indsatsrampen. I takt med at medarbejdere opsporer børn og unge i udsatte positioner tidligere, skal det tillige sikres, at der kan iværksættes tidlige forebyggende indsatser, som matcher målgrupper og problematikker, f.eks. rådgivningsforløb, konsulentbistand eller netværks- og gruppesamtaler.

Systematik og overblik over indsatser og kompetencer

For at kunne iværksætte den rette indsats på det rette tidspunkt skal der skabes et systematisk overblik over kommunens samlede tilbudsvifte – fra de helt tidlige forebyggende indsatser, før der er en sag, til de mest indgribende foranstaltninger i tråd med det forebyggende mindset. Dette har bl.a. til formål, at sagsbehandleren har adgang til et systematisk overblik over indsatser og kompetencer, der kan iværksættes efter individuelle behov. Samtidig med at det systematiske overblik over indsatser og kompetencer kan anvendes som et styringsredskab på ledelsesniveau i forhold til at sikre en tilstrækkelig dækkende tilbudsvifte på alle indsatsniveauer. Ovenstående indebærer en systematisk kortlægning af målgruppens behov og behovet for faglige kompetencer samt en beskrivelse af indsatser på alle indsatsrappens trin.

Fleksible indsatser og brug af kompetencer

For at imødekomme børnene, de unge og familiernes forskellige behov er det nødvendigt, at tilbudsviften har tilstrækkelig bredde og fleksibilitet. Dette indebærer muligheden for sammensætning af forskellige indsatser, hvor kompetencer tænkes ind på tværs af indsatserne. Som led i omlægningen skal der i højere grad være fokus på specialiserede planer, der former sig efter barnets/den unges behov, frem for specielle pladser. Derfor er det vigtigt,

at indsatsen planlægges med udgangspunkt i den kontekst og hverdag barnet/den unge og familien befinder sig i.

Forstærkning af anbringelser i slægt, netværk og plejefamilier

Børn og unge skal som udgangspunkt vokse op i et almindeligt hverdagsliv, hvilket bl.a. indebærer, at anbringelse af børn og unge skal være i så hjemlige omgivelser som muligt. Derfor kan kommunen som led i en omlægning med fordel arbejde med at styrke anvendelsen af slægt-, netværk- og plejefamilieanbringelser. Dette betyder, at der skal være fokus på at sikre, at plejefamilier modtager tilstrækkelig støtte og supervision for at kunne imødekomme barnets behov og udvikling. Anbringelse i slægt-, netværks- og plejefamilier må dog ikke ske på bekostning af det enkelte barns eventuelle behov for specialiseret støtte og behandling. Vurdering af det rette anbringelsessted må derfor altid ske på baggrund af en helhedsorienteret faglig vurdering af hvilket anbringelsessted, der bedst kan imødekomme barnets særlige behov og sikre kontinuitet i indsatsen.

Understøttelse af hverdagslivet ved institutionsanbringelser

Institutioner bør som udgangspunkt ikke ansues som et opvækststed med mindre særligt behov hos barnet eller den unge tilsiger det. Ved institutionsanbringelse af et barn/ung skal der i stedet være fokus på et så kortvarigt og intensivt behandlingsforløb som muligt med henblik på at skabe løsninger, der har tæt kobling til et almindeligt hverdagsliv og fremmer gode fremadrettede opvækstbetingelser. De specialiserede kompetencer i institutionsmiljøet kan bringes i spil i den samlede indsats og dermed være med til at understøtte,

8 Definition af tilbudsvifte: Tilbudsvifte dækker over alle kommunale indsatser og foranstaltninger for målgruppen.

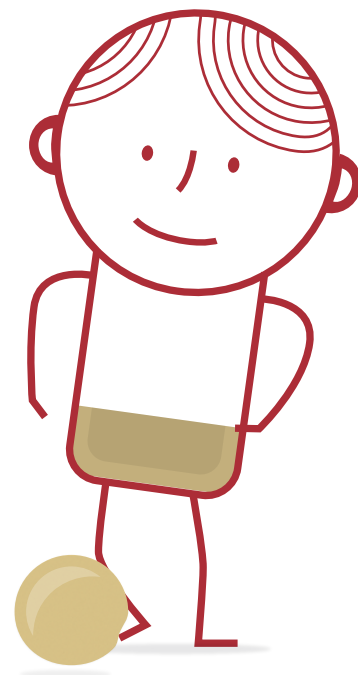
at et almindeligt hverdagsliv opretholdes. Herunder skolegang, fritidsinteresser, venner og netværk, så barn og familie på sigt har de bedste forudsætninger for at mestre hverdagslivet. Det er fællesskaberne i hverdagslivet, der skal bestå, når den specialiserede indsats ophører, og her de langvarige relationer skal dannes. I forbindelse med anbringelse uden for hjemmet, bør der derfor også, uanset hvor barnet anbringes, være fokus på samtidige indsatser i hjemmet samt forberedelse og styrkelse af hverdagsmiljøet. F.eks. skal familie og netværk inddrages i institutionens arbejde og deltage i "livslæringen" så hurtigt som muligt efter indskrivning, så der sikres kontinuitet i barnets/den unges liv.

Kontinuerlig vurdering af progression i udviklingen ift. formål med indsatsen

Når kommunen iværksætter en indsats, bør der samtidig foretages en systematisk indsamling af viden om resultaterne af den indsats som børnene, de unge og familierne modtager. Formålet med systematisk indsamling af viden om indsatsens resultater er sammen med barn/ung og familien at sikre, at der løbende følges op på, at indsatsen medvirker til den ønskede udvikling og progression. Desuden er det et vigtigt element i at understøtte socialrådgiveren vurdering af, hvorvidt indsatsen er den rigtige, eller hvorvidt der er behov for justering. Det er derfor nødvendigt ved planlægning af indsatser at opstille konkrete mål, delmål og tidsramme for indsatsen i samarbejde med barnet/den unge og familien, så det fremstår tydeligt for udfører, hvad formålet med indsatsen er. Ligesom det gør det muligt i den hyppige opfølgning løbende at følge konkret op på målene under og efter afsluttet indsats.

Almenområdet

Almenområdet omfatter kommunens tilbud til alle børn og unge. Det vil sige både sundhedsplejen, dagtilbud og dagplejere, tandplejen, skoler, PPR, UU, SSP og samarbejde med ungdomsuddannelser og klubtilbud. Det er på almenområdet, at størstedelen af børn og unge er tilknyttet, og dér de skal trives i hverdagslivet. Almenområdet har derfor en vigtig rolle i at understøtte og fastholde hverdagslivsperspektivet for børn og unge i udsatte positioner.

Tidlig forebyggelse

På almenområdet er det muligt at arbejde med helt tidlige forebyggende indsatser, der vedrører alle børn og unge. Disse har til formål at hindre sociale problemer i at opstå ved at understøtte høj trivsel, sundhed og læring i inkluderende sociale fællesskaber. Ved skærpet opmærksomhed på mistrivsel hos et barn/ung eller begyndende tegn herpå, er der på almenområdet også mulighed for tidligt i forløbet at iværksætte forebyggende indsatser tilpasset de risikofaktorer, som har forårsaget en bekymring for et barn/ung.

Tidlig opsporing

For at kunne sætte tidligere ind, er det afgørende, at børn og unge i udsatte positioner opdages på et tidligt tidspunkt. Som led i omlægningen skal almenområdet styrkes i tidligt og systematisk at kunne opspore samt støtte op om socialt udsatte børn og unge med behov for særlig støtte, eller børn og unge i risiko herfor. Det er fagpersoner på almenområdet såsom skolelærere, pædagoger,

AKT-lærer, sundhedsplejersker og tandplejere ect., der i dagligdagen er i kontakt med børn og unge i kommunen. Derfor skal fagpersoner på almenområdet have kompetencerne til at genkende tidlige tegn på mistvivl og vide, hvordan de skal reagere herpå. I et omlægningsperspektiv er det derfor vigtigt at tydeliggøre almenrådets rolle i samarbejdet om den tidlige opsporing. Dertil er det nødvendigt med et fælles sprog og en fælles systematik på tværs af fagligheder for at sikre, at den tidlige opsporing også fører til den rette indsats. Dette kan f.eks. understøttes med en fælles opsporingsmodel, der omfatter både trivselsvurderinger, analyseredskab, skabelon for handleplaner og retningslinjer for forældreinddragelse samt dertilhørende fælles kompetenceudvikling, som giver fælles sprog, forståelse og indsigt.

Understøttelse af hverdagslivet

Man lærer at begå sig i hverdagslivet ved at være en del af hverdagslivet. Derfor har almenområdet en vigtig rolle i at medvirke til, at indsatser så vidt muligt tilrettelægges, så det enkelte barn/ung fortsat sikres et hverdagsliv med tilknytning til dagtilbud, skole, fritidsinteresser, venner og netværk. I planlægningen af en indsats kan det eksempelvis også kræve, at de specialiserede kompetencer bringes i spil i hverdagsarenaen på almenområdet. Dette med et overordnet fokus på, at barn/ung og familie skal kunne mestre eget liv på både kort og lang sigt. F.eks. kan en psykolog arbejde med et barn, mens barnet er i skolen i tæt samarbejde med lærer og pædagoger, hvis det er her, at problematikken udspiller sig.

Skole som beskyttelsesfaktor

Forskning på området påpeger, at den største beskyttelsesfaktor for udsatte børn og unges langsigtede udvikling er at klare sig godt i skolen. På den baggrund står det også centralt i omlægningen, at børn og unge skal sikres læring og dannelse, samt støttes i skolegang, uanset hvilken indsats de modtager. Både almenområdet og udfører har derfor en vigtig rolle i at sikre og understøtte, at børnene og de unge fortsat motiveres og støttes i at gennemføre deres skolegang.

Civilsamfundet som aktør

Der er i flere kommuner interesse for potentialet i at styrke samarbejdet med civilsamfundet i relation til at understøtte en tidligere forebyggende indsats for børn og unge i en socialt udsat position eller i

risiko for at komme det. Potentialet breder sig fra samarbejde med lokale frivillige aktører til længe-revarende partnerskaber med større organiserede foreninger. Et samarbejde med civilsamfundet kan åbne op for alsidige forebyggelsestiltag alt efter samarbejdets form og mål.

Især hverdagslivsperspektivet er interessant i samarbejdet mellem kommuner og civilsamfund. Som følge af at civilsamfundet rummer hverdagslivets miljøer og aktører, kan det supplere og styrke de kommunale indsatser særligt med henblik på indsatser, som har til formål at bevare tilknytningen og styrke relationerne i hverdagslivet. Desuden kan en understøttede indsats i samarbejde med civilsamfundet opleves som mindre indgribende og stigmatiserende for barnet/den unge og familien. Inkluderende fællesskaber i civilsamfundet, som frivillige aktører har særlig mulighed for at understøtte, giver f.eks. mulighed for, at børn og unge kan

mødes om en fælles interesse i en uformel ramme. Det kan styrke deres mestringsevne at bringe egne ressourcer i spil i et meningsfuldt fællesskab. Derfor kan det være relevant at undersøge, om eksisterende kommunale indsatser med fordel kan varetages i samarbejde med civilsamfundet. Dette vil typisk være tidligt forebyggende indsatser og evt. supplerende indsatser til et mere omfattende og specialiseret samlet forløb. Som følge af forankringen i hverdagsmiljøer kan civilsamfundet være med til at understøtte hverdagslivsperspektivet på alle indsatstrappens trin.

Civilsamfundet kan også være en vigtig aktør i forhold til tidligt at opspore behov for støtte hos børn og unge. Dette både ved at lokal- og civilsamfundet kommer i kontakt med børn og unge i et forum, hvor der kan være særligt fokus på og åbenhed om netop barnets vanskeligheder, eller ved at disse bliver særligt tydelige i den sociale sammenhæng. For børn og unge, hvor der er behov for underretning, kan civilsamfundsaktører dermed

bidrage med input, som kan danne grundlag for fagprofessionelles vurdering af behovet for specialiseret støtte gennem civilsamfundsaktørernes særlige kontakt til barnet/den unge.

Ift. børn og unge, hvor der ikke er behov for en underretning, kan civilsamfundet være med til at forebygge en evt. problemudvikling lokalt, så behovet for specialiserede indsatser ikke opstår. Det samme gør sig gældende i relation til børn og unge, hvor der allerede foreligger en underretning og en specialiseret indsats er iværksat. Her kan civilsamfundet være med til at forebygge yderligere eskalering af problemet samt understøtte barnets udvikling med progression mod højere trivsel ved at supplere og støtte op om den specialiserede indsats.

Viden vi bygger på

Omlægningen til en tidligere forebyggende og mere effektiv indsats er inspireret og understøttet af forskning på området. I dette afsnit gennemgås nogle af de es-sentielle bidrag.

Centralt står forskning af den amerikanske økonom James Heckman, som har vist, at jo tidligere vi griber ind, des større er udbyttet i forhold til at sikre en positiv udvikling for børn i udsatte positioner.⁹ Derudover har tre forskningsrapporter fra KREVI (nu VIVE) udgivet i 2010-2012 spillet en central rolle. De viste, at Sverige havde en praksis på området, der var væsentlig billigere end den danske, uden at den så ud til at være dårligere, snarere tværtimod. Kendetegnende for "den svenske model" er, at relativt mange børn og unge anbringes i plejefamilier, herunder i slægt og netværk, frem for i institutionelle tilbud, og at anbringelsestiden

er kortere end i Danmark. Især når det gælder anbringelser på institutionelle tilbud. Samtidig viste rapporterne, at der var et langt større fokus på forebyggelse i Sverige, ligesom de viste, at der var potentiale i at lade sig inspirere og investere i området, herunder i forhold til opfølgingspraksis, indsatsstrappe-tænkning, hverdagslivsperspektiv og netværksinddragelse.¹⁰

I tråd hermed pointerer den norske psykolog Tore Andreassen i sin forskning, at lange institutionsanbringelser ikke har bedre effekt end korterevarende¹¹. Ifølge Andreassen sker den største forandring i gennemsnit i de seks første måneder af en institutionsanbringelse. Samtidig viser den samlede forskning på området, ifølge Andreassen, at omgivelserne – herunder inddragelse af familie og netværk – er afgørende for effekten af en institutionsanbringelse.

⁹ Heckman, 2012: The Case for Investing in Disadvantaged Young Children. European Expert Network on Economics of Education.

¹⁰ Undersøgelser fra KREVI (nu VIVE): Mathiasen et al.: Tilbud og udgifter til udsatte børn og unge: Danmark i forhold til Sverige og Norge i 2002-2008 (2010). Den svenske model. Et første nærbillede af den svenske praksis på området for udsatte børn og unge (2011). Tæt på en svensk kommune: Inspiration fra Borås Kommunes praksis på området for udsatte børn og unge (2012)

¹¹ Andreassen, Tore (2003): Behandling av ungdom i institusjoner – hva sier forskningen? Kommuneforlaget

Forskning fra SFI (nu VIVE)¹² viser endvidere, at anbragte børn klarer sig dårligere end ikke-anbragte børn på stort set alle målte parametre (skolepræstation, sundhed og trivsel). Anbragte børn har endvidere langt større risiko for at være kortuddannede eller ufaglærte som voksne. Især børn, der blevet anbragt sent, og hvor anbringelsen ikke har været stabil, er i en udsat position. Slægtsanbringelser er generelt stabile, og slægtsanbragte har stærkere netværk og færre psykiske problemer end børn og unge anbragt i traditionelle plejefamilier. Børn og unge, der lever i plejefamilier, er oftere glade for deres anbringelsessted end børn og unge på døgninstitutioner og opholdssteder. De familieplejeanbragte børn føler sig også i højere grad støttet og holdt af, og de oplever hyppigere, at anbringelsesstedet er trygt, harmonisk og hjemligt¹³.

Ovenstående pointer står centralt i omlægnings-tænkningen, dog med vægt på at den konkrete anbringelsesform og varighed i overensstemmelse med lovgivningen altid skal ske med udgangspunkt i det enkelte barns eller den unges behov.

Den svenske forsker Bo Vinnerljung er også en central inspirationskilde. Han påpeger, at den største beskyttelsesfaktor for børn og unge i udsatte positioners langsigtede udvikling er at klare sig godt i skolen og få en uddannelse. Samtidig ser vi, at anbragte/udsatte børn typisk klarer sig dårligere i skolen sammenlignet med andre børn med samme

begavelse¹⁴. På den baggrund står det også centralt i omlægningstankegangen, at børn og unge skal sikres læring og støttes i deres skolegang, uanset hvilken indsats de modtager.

Ovennævnte forskning inspirerede blandt andet Herning Kommune til i 2013 at igangsætte en omlægning af deres praksis i et pilotprojekt. KORA (nu VIVE) har foretaget en midtvejs- og slutevaluering af pilotprojektet¹⁵. Slutevalueringen viser blandt andet, at:

1. Færre børn anbringes på institution og flere i plejefamilier samtidig med, at de hjemme-baserede indsatser er mere anvendt.
2. Færre børn anbringes.
3. Der sker flere opfølgninger på anbringelsesområdet ved en klar stigning i antallet af opfølgninger i servicelovens forstand – dvs. opfølgninger, hvor der foretages børnesamtale, og hvor der følges op på handleplanen. Der følges ca. dobbelt så ofte op som lovens minimumskrav.
4. Samtidig ses en lavere andel af sammenbrud i anbringelser og et lavere antal klager over sagsbehandlingen.

12 Det Nationale Forskningscenter for Velfærd SFI (nu VIVE). Herunder:
Egelund, Tine (2006): Sammenbrud i anbringelser – En forskningsmæssig oversigt. SFI.
Egelund, Tine m.fl. (2009): Anbragte børn og unge – En forskningsoversigt. SFI.
Egelund, Tine m.fl. (2010a): Sammenbrud i anbringelser af unge – Erfaringer, forklaringer og årsagerne bag. SFI.
Egelund, Tine m.fl. (2010b): "Det er jo min familie!" – beretninger fra børn og unge i slægtspleje. SFI.
Egelund, Tine m.fl. (2011): Effekter af slægtspleje – Slægtsanbragte børn og unges udvikling sammenlignet med plejebørn fra traditionelle plejefamilier. SFI.
Ottosen, Mai Heide m.fl. (2015): Anbragte børn og unges trivsel 2014. SFI
Lausten, Mette og Jørgensen, Trine (2017): Anbragte børn og unges trivsel 2016. SFI
Se også: Andersen, Signe Hald m.fl. (2013): Når man anbringer et barn II. Årsager, effekter af anbringelsesforanstaltninger og konsekvenser. Rockwool Fonden

13 Børn og unge, der anbringes på institutioner, har dog andre og flere udfordringer end børn, der anbringes i plejefamilie. Samtidig er der tilbøjelighed til at anbringe unge, der anbringes første gang i teenageårene, under institutionslignende former eller på eget værelse. Man kan derfor ikke alene ud fra trivsel blandt anbragte børn og unge konkludere, at familiepleje er en bedre opvækstramme end institution for anbragte børn.

14 Vinnerljung, Bo (2011): Hjälp fosterbarn att klara sig bättre i skolan. I A. Fredriksson och A. Kakuli (red): Ett annat hemma. Om samhällets ansvar för placerade barn, s 51-68. Stockholm: Gothia förlag

15 KORA og forfatterne, 2017, Slutevaluering af Herning Kommunes Sverigesprogram

Viden og redskaber

[www.socialstyrelsen.dk/
tidligere-forebyggende-indsats](http://www.socialstyrelsen.dk/tidligere-forebyggende-indsats)

Det er muligt at finde øvrig viden og læse mere om vidensgrundlaget for en kommunal omlægning til en tidligere forebyggende indsats på Socialstyrelsens hjemmeside. Her er det bl.a. muligt at læse den afsluttende evaluering af partnerskabet, Socialstyrelsens indledende analyser, som identificerede styrker og udviklingspunkter ved praksis i Haderslev, Herning og Hvidovre kommuner ift. den fælles målsætning om at omlægge praksis til at være tidligere forebyggende samt se film med praksisnærefortællinger om arbejdet med omlægningen i de tre kommuner.

Socialstyrelsen

Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00
info@socialstyrelsen.dk
socialstyrelsen.dk

ISBN 978-87-93676-01-5

